

Тања Крагујевић, песникиња и есејиста

Следим ритам срца

Свака реалност је, знамо, најфантазмагоричнија збиља, па ни време софистицираних чуда није изузетак

Тања Крагујевић (Фото Лука Вулетић)

Тања Крагујевић (Сента, 1946), песникиња и есејиста, објавила је седамнаест песничких збирки. Од 1993. године аутор је Књижевне општине Вршац (КОВ). У овој издавачкој кући објавила је пет песничких књига: „Осмејак омчице”, „Осмејак под стражом”, „Пејзажи невидљивог”, „Жена од песме” и недавно „Плави снег”, као и књигу малих есеја „Кутија за месечину”.

„Плави снег” је књига урбане поезије, лирска историја нашег времена у којем „збуњују се просвећени векови, владари похлепе, свргнути диктатори”?

Да, али у *визији* моје песме. Она је заљуљана, и понекад самовласна – као отпор сваком, па и историјском намету. Све друго је, у једном часу, под њеном супремацијом. А тако бива ретко – и само у песми. Јер и она, као и језик сам, најчешће трпе диктат реалности, рефлектују га, и носе – као своју судбину, судбину уопште.

Живимо у суровом свету, без љубави. Куће које градимо зидамо за „стотину година самоће”. Куда нас води толика отуђеност?

Отуђеност, наизглед, води само другој отуђености – као дугој, поларној зими. То је закон климата. Но нигде не стоји да и тај закон, као и други, не може бити подвргнут хуманој провери, и промени. И он, наиме, може постати предмет ироније, субверзије субјекта – одбране онога што је потреба налик глади – изазова другости, свега што, као „лепи инат”, управо песма негује у нама. Отуђеност може бити – да будемо благи – и друго име за хибернацију, чији ће исход, можда већ

следећег часа, бљеснути својим супротним ликом, пуним виталног, дијалошког, сарадничког.

Ово је свет без душе, време у коме доминира техника, у којем људи разговарају са компјутерима. Чак су и сузе дигиталне?

Ако се, у једној од најмоћнијих земаља, у редовну наставу, уводе „часови радовања”, то је већ документ по себи – да је све у нашим реалностима, у самој основи нашег искуства, надреално, и теледириговано. Чак и сузе. Сведено, упаковано, и прослеђено, у виду поруке, у лику Мргуда или Смешка. Не морамо чак ни да их снабдевамо дубоким и снажним дозама осећања. Млади, са којима радим у Креативној школи писања поезије на Филолошком факултету, имају проблем управо са самоисказивањем ван општеважећих формула, Си-вија, идиомских пречица или емотикона, који им *услужно* замењују самоексплицирање. Стога су часови права откривалачка авантура – Дуго путовање ка Себи. Као и ова настава радовања, коју помињем, то је понирање, без кога нема стварања. Овај изазов, једнако психолошки и социолошки, у замци је културе новог идеограмског писма, зоне брендова и синтетичке моћи слике, која је потиснула, заменила и готово заобишла лични печат и знак. Емотивни и мисаони ребус остављен је по страни, недотакнут.

Нада, ипак, постоји јер постоје тренуци у којима „пишеш ми на опници пиринча. Одговарам на зрнцу соли”. Нада је љубав?

Свако очувано интегрално зрно. Интегритет *по себи*, који сноси дијалошку структуру личности, света и свемира. Као у оној сторији о власнику минијатурног острвца у оквиру Велике империје, који је, недавно, изразио жељу да свој посед, и иначе осамљен и неприметан, као и свака појединачност – и званично отцепи! У ери апстрактне целине, која нас и не поима – сем приликом доставе пореских рачуна – прича са острвцем је фантастично аутохтони, иронични глас самоодбране.

Преживели смо ратове у којима су „тигрови” дизали пруге, а „пантери” спаљивали села. Како сте доживели распад земље?

Стихови које наводите иронијски су осврт на племенске сукобе, ма кад и било где се збивали, па и када је у питању сама сила, у улози племенског савеза. Произвођење барбара на нашим границама, ту крај нас, и у нама, у нашој подсвести, чини се да је стекло невиђено убрзање, енергију прецизно управљане и форсиране потребе за глобалном променом, под оперативним системом који не броји ране и жртве. Оне га не боле – он сам остаје недодирљив. Но као што епоха енергетских и нутритивних криза и житељима најмоћнијих земаља већ опрезно налаже да „гаје храну у свом врту”, можда ће и друге, комплексније кризе, призвати оно што Константин Кавафи назива мудрошћу. С толиким искуством, „разумећеш већ”, вели он, „шта то Итаке значе”.

Мој примарни дискурс налаже ми култура срца, блиска „суматраизму” Црњанског. Затреперим, кад се негде отвори цвет, и умирем, са сваким умирањем. Срце је *полиглотски орган*, говори и разуме све језике, и утолико пре мултикултуралне споне нашег ширег простора доживљавам као природни, завичајни контекст. И данас мислим да космополитски – и културолошки и емотивно – боље и спремније овде, него другде, схватамо поезију „нашег” Севера, и сјај пастрмки и стваралачке темпераменте Југа – уз сва друга могућа разумевања, па и идеју заједништва. Свеједно што, у мозаику данашњих новопроглашених реалности и другачијег поимања националних и културних идентитета, ово осећање, потреба или замисао, делују илузорно – следим ритам културе срца.

Питате се ко пише Ваше песме, да ли су песници само писари. Поезију уздижете на ниво божанства?

Некада су песници пропитивали Питују и друга пророчанства, или су призивали Музе. Данас је опит самог живота довољно замаман, ризичан, опомињући и поучан: треба непрекидно мерити пулс човека, заборављеног попут пртљага на успутној станици, или каквог стабла на умору. Проверити да ли су ближњи близу, послушквати сеизмографе, мераче тајфуна, цене на берзи и у оближњем дућану, сравњивати билансе након оркана, финансијских криза и геостратешких олуја – па признати песми да *тима што постоји* – и подноси невероватну силу колизије свих стварности у мезгри својих старих и нових живих спознаја и речи – она већ *јесте подвиг*, и мудрост по себи. Оно гориво доливано лампи што, попут заборављеног фењера, ипак у нама светли. Треба је само заштитити – и читати оно што осветљава.